

Megjelenik minden csütörtökön. — Előfizetési ár: egész évre 4 frt, fél évre 2 frt, negyedévre 1 frt. — Hirdetések ára: 4 hasábos petitsor 8 kr. Az előfizetési pénzeket a Szent-István-Társulat igazgatóságához, a kéziratokat a lap szerkesztőségéhez (IV. Lövész-utca 13. sz.) kérjük küldeni.

Budapest, 1886.

47. szám.

November 25.

Az élő halottak.

II.

(M—y.) Az erkölesi nyomor vészhozó alkatrészeinél fogva sohasem áll egyedül; szükségképen magával hozza, mintegy magából szüli az anyagi, sőt szellemi nyomort is. Az erkölesi nyomor kedvező talajt ad minden bűnre, az anyagi tönkre jutásra úgy, mint a szellemi végfeloszlásra.

Az ember, akit a szent és nemes fogalmaktól már eleve megfosztottak, akiben az Isten, hit, vallás eszméit eleve elnyomták, elvesztvén az erkölesi öntudatnak alapját, megromlik magában. El kezd rothadni. Kivülről még épnek, egészségesnek látszik. Szerepet visz az életben, a társadalomban; talán fényes nevet visel, fényes helyet tölt be. De bensőleg már meg van romolva. Nyomorult álarozot visel, és napról-napra, perezről-perczre fél, remeg, hogy álarca le fog hullani. Még ma kezét szorít vele minden becsületes ember; neve jól hangzik, — mindenki becsüli, szereti, — pedig már bensőleg nyomorult. Ez a nyomora viszi tovább, üzi, kergeti, nem hagyja nyugodni. Érzi, hogy balsorsával szembe nézni nincsen bátorsága, azon magát keresztül törni nincsen ereje. Minden, amit a társadalom az ő számára nyújt, csak elaltatja, elaltatja, elszédíti, de nyugodtabb eszmélődésre, sem alkalmat nem ad, sem eszközt nem nyújt. A küzdő ember, mert Istene, hite nincsen, egy napon elesik. Lehull az álaroz képéről s ha egy végzetes golyóval, vagy az öngyilkosság bárminő fegyverével előre le nem számolt, — ott áll megbélyegzetten a világ előtt. Ha ellenben leszámolt s egy gyáva lélek egész undokságával feladta küzdelmét a sorssal, elmenekült az önkényt választott pokolba, — oh, akkor a társadalom kész megbocsátani minden bűnét, minden

erkölestelenségét, — kész ünnepelni őt, mint aki a halál árán vásárolta meg azt, amivel soha sem bírt, a becsületet.

A mai világ az ő maga sajátos humánismusában azt mondja, hogy minden öngyilkos kisebb vagy vagy nagyobb fokban — örült.

Tehát kimondja észrevétlen önmagára a legsúlyosabb vádat, vagyis azt, hogy az erkölesi ronulásból, amint forrásból ered a szellemi nyomor, a lélek erejének eltompulása, az elme elhomályosodása, — kimondja, hogy az örültséget egy morális betegségnek kell megelőznie, kimondja annak lehetőségét, hogy azon nemesebb tényezők, amelyek az embert tévutain az eleséstől megőrizni képesek, — alkalmazva lettek volna, akkor az elme végzetes elhomályosodása sem következik be. Hanem hát ebben sem köszönet, sem vigasztalás.

Hogy az erkölesi nyomornak milyen nagy fokban van befolyása az ember physikumára, azt felesleges hosszasan bizonyítani, valamint azt sem, hogy míg eddig szórványosan előforduló örültségi esetek okait rendszeren a nagy lelki rázkódások, fájdalom, félelem és iszony, szóval az ember egyéni lényén kívül eső pszichikai tünetek okozták, addig jelenleg összehasonlíthatlan arányban szolgáltatnak örülteket az erkölestelenségnek különféle virágzó nemei, a hallatlanul korán felébresztett és ápolt érzékiség, az elhatalmasodott testiség, az örületig üzött kicsapongás, a mértéketlenség étel és italban, az ambíció és nagyravágyás.

A szerencsétlen élő halottak több részben áldozatai a mai társadalom bűneinek, mint saját bűneiknek. Ijesztő mérvű szaporodásuk tagadhatlan tanúsága annak, hogyan öli meg lassankint a mai társadalmi áramlat bennünk először az erkölcsöket, miképen aljasítja el

őket szellemileg, miképen teszi tönkre az elme összhangját és teszi őket élő halottakká. Csak lélektanilag kutatni kell e szerencsétlenek bajainak indokait, kifejlődését, lefolyását, — komoly tanulmány az nemesak orvosoknak, hanem a társadalom buvárainak, — az eredmény elborzaszt, fellázít minden érző emberi keblet.

Uj társadalmi törvények kellene nekünk, — új nevelési elvek és szabályok, — igazi keresztény humanizmus, amely a bajt csirájában semmisíti meg s nem kénytelen akkor fordulni rendszabályokhoz, akkor intézkedni, midőn a baj már gyógyíthatlan s az áldozat elveszett.

Mi a sír?

Mi a sír? Egy kicsiny ajtó,
Mely létünknek határt mutat.
Ámde egy szebb, egy boldogabb
S örök létnek nyit majd utat.

Mi a sír? egy hosszú álom,
Mely rémesnek látszik nekünk.
De a melyre üdvözítő
Valóság jő, ha ébredünk.

Mi a sír? egy sötét éjjel;
A halálnak éjszakája!
Ámde egy szép, derült hajnal,
Örök hajnal hasad rája.

Mi a sír? zord, szomorú tél,
Melyben kihál ez az élet.
De mely után új tavasz jő:
Egy örökzöld, szép kikelet!...

Bedák Mátvás.

Chihaja Bey kincse.

(Történelmi elbeszélés.)
Írta **Dezseő Zsigmond**.
(Folytatás.)

A zsidó nem soká gondolkodott, felemelé a leányt, ki a közeli székhez vánszorgott s maga után voná Náthánt is.

— Drága kisasszony, maga engem meg akar gyilkoltatni ugy-e?

— Nem, Náthán, kincset adok neked, felelj kérdésemre, hogyan jutottál e tárgyhoz.

— Megtartja a kisasszony szavát?

— Szavamat adom!

— Mert nagy dolog ám az. Ha elmondom, mindjárt úgy érzem, hogy ez a vén fej már nem az enyém.

— Náthán, kérlek, válaszolj kérdésemre.

— De nem fog a kisasszony valami bolondságot csinálni, melyért a vén Náthán a kötélre kerül. Aztán hogyan ismeri Chihaja bej leánya ezen lánczocskát?

— Ismerem, Náthán, ez érem barátném, Ilona arczképe, ezt más nem viselhette, mint Dezseő Zsigmond.

— Igen ő tőle vettem... azaz ahogy vettem, mikor atyáddal veszekedtek, akkor ez leesett a földre, no és én fölvettem.

— Hát hogyan jött ő atyámhoz?

— Hogyan? valaki becsalta a keleti titkos folyosóba, tudja oda, a mely a »fekete szobába« vezet.

— Te, szörnyeteg, hisz te ott voltál,

— Én? igen atyáddal mentem oda.

Fatime homlokához kapott, tisztán állott lelke előtt atyja eljárása. Tudta, hogy e nyomorult zsidó volt az áruló.

— Náthán, mondtam, hogy kincset adok neked, merre van a »fekete szoba«?

— Mit akar a kisasszony?

— Jöjj!

Fatime megrögzte a vén zsidót, oda vezette az egyik szekrényhez, s fölnyitá.

— Én... ám neked adom, Náthán, szólj, merre van a »fekete szoba« ajtója

A zsidó kigyószemeivel bámulta a kincset, az arany rettentő tömeget.

Arca mosolygott... Fatime megnyerte őt.

— Ne, ezt neked adom előlegül — szölt Fatime s egy csomó aranyat nyomva a zsidó száraz tenyerébe.

— Kisasszony, ha már így bánik velem megmondom: de csak ne áruljon el. Hát itt a torony alatt vezet el egy folyosó, a falból, ha jó megnézi, egy kis szög áll ki, tolja ezt jobbra az ajtó megnyílik s a »fekete szobába« bemehet.

— Köszönöm, Náthán, szavamat megtartom.

A zsidó meglepülten kötözködte össze batyuját, nem volt szüksége arra, hogy a gazdag Chihaja leánya vásároljon tőle holmit. Ő jó vásárt csinált. Mialatt távozott volna oda tipegett Fatimehez.

— Kisasszony, vigyázzon kérem, ha óvatos nem lesz, a fejemet elvesztem.

Fatime egy hangot sem szólt. A zsidó bezárta maga után az ajtót. A szobában síri csend lőn. Fatime térdre borult s imádkozott.

A »fekete szoba« pislogó mécse csak halványan világítá be a sötét üreget. Dezseő félkarjára dőlve ott feküdt a szalmán, férfias vonásait szeliden emelé ki a félhomály, dús fekete haja, a halvány arc a szenvedőt a férfi szépség bájaival díszít fel.

— Rabbá tett, hogy kiesalja tőlem seregeink állását, terveit, — ... azzal fenyeget, hogy nővéremet a vérpadra vezeti... szörnyűség! A sors keze borzasztóan nehezedik reám. Elvesztém szülőimmet s e nyomorult helyen kell tétlenül hevernem, mikor drága nővérem veszélyben forog. Istenem légy segítségemre.

Gondolatokba mélyedt az ifjú, lelke ott lebegett szerető anyja sírjánál — eszméi nővérenek kedves alakját lebegették körül.

A mécs nagyokat pislogott, s a börtön irtóztató csendjét mi sem zavarta. Az ifju hirtelen felriadt gondolataiból, mintha lépteket hallana, mintha a nesz felülről jönne, s mindinkább közeledne felé. Figyelmesen hallgatózott; a ruha suhogását is kivehette, meredt szemekkel nézett a börtön fala felé, a honnan a gyenge zaj közeledett.

A lakat csikorgása megrémíté a felizgatott ifjút, tagjait a borzadály futotta végig, felkelt fekvő helyzetéből, lánczai csörögve hulltak a nedves szalmára.

— Nagy Isten, adj erőt, hogy elviselhessem balsorsomat — s a néma sohaj szétfutott a sötét rejtek zugain, visszhangja oda verődött a titkos ajtó vas falára s az ifjú, Chihaja boszúja következményeit várva, meredt remekkel tekintett a szemben levő falra.

Az ajtó megnyílt. A szenvedélyes Chihaja, az ellenség helyett kis ezüst mécs világánál megjelent egy nő, ki a földi szépek legszebbjeit fölülmulta fenségben, kinek bája lebilincselé a megfélemlített ifjút, alakja a bűbáj varázsában a tündérvilág legnemesebb hölgységét varázsolá elő, úgy állt ott, mint nemtóje a jósnak, őrangyala a szerencsétleneknek.

Dezseő mozdulatlanul csodálta a szép hölgységet; megfeszíthetetlen talány volt megjelenése, — kábító a légkör, mely a szomorú börtön kietlen némaságát betölté.

Dezseő egy lépést tett előre, lábain megcsörrent a bilincs. E nő a lépcsőről leszállt s állva maradt az ajtónál.

— Ki vagy te szép nő, ki a rideg börtön nyirkos levegőjét élvezhetővé teszed a fogoly előtt? — Tündér vagy, ki a halálra készült végóráiban vigasztalni jöttél. Szólj, halljam hangodat, mely csak nemes eszmékért zenghet fel!

— Azért jöttem, hogy megszabadítsalak!

— Megszabadítás? susogta Dezseő s a hang elnémult ajakán.

— Nem hiszed?

— Ki vagy? tudni akarom, ki küldött ide?

— Nevenet félek megmondani, elborzadsz, ha eszó elhagyja ajkamat.

— Nem, te nem lehetsz földi ember szülöttje, hangod oly bájos, mint a fülemülék éneke, — szíved nemes lehet, hisz a szerencsétlen foglyon óhajtasz segíteni. Mondd, ki vagy te drága nő?

— Én Chihaja leánya vagyok, Fatime.

Az ifjúnak lehanyatlottak karjai, széles melle nagyokat lélegzett, arca elkomorult, szemöldöke összehúzódott — szemei villámokat szórtak.

A változás meglepte Fatimét s hátrafelé tántorgott.

— Mit kívánsz tőlem kigyó, nővérem zsarnoka — fakad ki Dezseő — hirül hozod, hogy gyalázatos rabszolgaságban halt meg nővérem is, — gyönyörködni kívánsz kínjain az utolsó, kinek családját pogány atyád megrontá. — Ha itt vagy, hát kérdőre vonlak: hová tettétek gyilkos apáddal szerencsétlen nővéremet?

Dezseőt elfogá szenvedélye, arca lángban égett, homloka izzadt s vakmerő tekintettel várta a választ.

— Ha igazolnám is magam — szólta Fatime szelíden — te nem hinnéd el. Nem így akartam veled találkozni. — Nővéred él, nincs bántódása s szabadságát kivéve, nyugodt életet él velem, ki barátnéja vagyok. — Isten veled hát Dezseő, látni akartalak, mielőtt megszabadítalak, elég szánandó vagyok, hogy félreértetem. Elhagylak. — szívem nem mondhatja el, mit teszek érdekében. Csak arra kérlek, ha szabad lész, gondoldj arra, kit kigyónak nevezél.

Fatime felsietett a lépcsőn. Még egyszer visszatekintett, szemei találkoztak az ifjú szemével, kit a két-

ségbeesés szörnyű örvényének szélére vezetett. — Betevé maga után az ajtót, átfutott a széles folyosón, a hosszú termeken keresztül egyenesen Ilonához sietett.

Barátnéját hálószobájukban találta. A feldúlt arc, a szétbontott haj, ruhájának szennyje, melyet a börtönfolyosó falairól magával hozott, Ilonát megdöbbené.

— Hol jártál Fatime?

— Bátyáddal beszéltem?

— Mit szólsz? Örült vagy? sikolta fel Ilona.

— Vele beszéltem a föld alatti börtönben. Oh Ilona, bár ne mentem volna oda!

— Az Istenre kérlek, beszélj tisztán, mert az aggodalom megöl.

— Bátyádnál voltam. Megszabadítom, ha életembe kerül is. Meg, ha . . . szívemmel fizetem az árát!

Fatime Ilonának elmondta a valót.

Veszteni való idő nem volt. Oda ült kis íróasztalához, egy hosszú levelet irt Ali bej Budavára másodparancsnoka fijának, a szerelmes Rustemnek, kivel atyja már rég eljegyezte. Ismerte az ifjút, tudta, hogy a mit reá bíz, azt teljesíteni fogja.

A levelet elküldé.

A levél megbízása szerint éjjeli egy óraker szabadítják meg Dezseőt bilincseitől. Álruhába bujztatják s kiszöktetik a várból. Ugyanezen levélben bizta meg Fatime a szerelmes török ifjút azzal is, hogy legyen elkészülve arra, hogy egy leányt visznek magukkal.

Dezseő és nővére tehát az nap éjjel hagyják el a várat, kínos börtönüket.

A nap felvirradt, Ilona rabságának utolsó napja. Minden órája, minden perce a bucsúnak volt szentelve. Ilona egész nap jó barátnéja keblén pihent, csókjaival halmozá el a jó Fatimét, kinek barátsága oly nemes, oly önzetlen volt.

— Ha titeket szabadoknak látlak, drága Ilonám — bevégeztem életem legszebb feladatát. Atyám s családom nevére letörlöm a szennyfoltot; de csak letörlöm, mert helye ott marad, kiirthatlanul vésődik be Chihaja lelkébe. Sokat, nagyon sokat vétettünk ellenetek. Bocsásd meg ezt nekünk, édes Ilonám. Azt mondad sokszor, hogy a keresztény legszebb erénye a bocsánat és megbánás. Bocsásd meg bűnömöt, önző valék én megbántam rút tettemet. — A szegény leány sírva fakadt, könnyei záporoként hullottak barátnéja keblére.

Az óra már délre járt. A vár északi fokáról ágyulövés dördült el, a keresztény tábor mozsarai többszörösen feleltek reá. — A lövések, jelek valának az ostromra. A keresztények két oldalról támadtak a várra, — óriási küzdelem fejlődik ki a védők és az ostromlók között. A törökök minden oldalon hátrálnak. A vár alsó részét elfoglalják a keresztény hadak. A sz. Mária képevel díszített zászlók ott lobogtak délcegen a vár alsó bástyáin.

Fatime örömmel fogadta a hírt, ez terveit elősegíté. A zavarban könnyű lesz kedveseinek a menekülése.

Chihaja egész nap nem mutatkozott; ott küzdött mint oroslán a védők között.

A várva várt éj végre beköszöntött. A holdfényes pompájában mutatkozott a láthatáron. Készülni kellett.

Ilona török ruhába öltözött. Fatime meggyújtá kis ezüst mécsését s indultak a fekete szobába.

Ilona szíve repesett az örömtől: látni fogja hátbátyját, egyedüli védőjét oly sok keserv után. — Karon fogá Ilonát. A mint a sötét folyosókon ide-oda fordultak, meg-megálltak újra és újra megölelék egymást. Hisz az örömben is mily szomorú a búcsúzás!

Elérték a lépcsőt. Fatime előre haladt. Ő már járt erre. A fekete szoba ajtajánál megvárta Ilonát. Felnyitá az ajtót. Együtt léptek a sötét börtönbe.

A mécs, melyet Fatime tegnap itt látott, nem pislogott, a lánczok nem esörrentek. Fatimét rémület fogá el. Mint örült szaladt ide s tova, mécsével kereste Dezsőt. A vörten üres volt. Egy darabig mereven állt a szalma előtt, végre hangos zokogásba tört ki s fájdalomtól lerogyott azon helyre, hol Dezső kinos napjait tölté.

(Vége következik.)

Intés.

Fülsikong a zokogó szél,
Hervadt levél jár nyomába,
Ködös ösznek, rideg ösznek
Itt borong már bús homálya;
Néma berek, tarlott mező
Nevető dal s virág nélkül,
Nem maradt egy hervadó lomb
A halotra gyászos ékűl.

...Óh, ne higgy a csalfa fénynek
Hogyha pályád beragyogja,
Boldogságod kikaczagva
Siratatlan sírba dobja;
S ha kiálszik szíved lángja
S megcsendül a rémes óra,
Ha virágid mind letépve:
Mi jut majd a koporsódra?...

Lévay Mihály.

Hereford Anna.

— Beszély. —

I.

— Maradjon nyugodtan, üljön csendesen helyén, az ablakhoz ne közeledjék, hogy véletlenül ne essék ki, így szólt a London felé robogó vonat kalauza egy kis leányhoz, ki köpenybe burkolva, a kocsik egyik sarkába húzódt. E kis leány árva leány volt és Hereford Annának hívták. Atyja ezredes volt az angol seregben és vagy négy éve annak, hogy a csatatéren dicsőségesen vesztette életét: anyját Miss Cape Carewnek hívták, ki régi nemes családból származott ugyan, de szegénysége miatt nem nagy hozományyal könnyített férje sorsán. Férjének halála után az özvegy kis leánykával sok nélkülözésnek volt kitéve, de tevékenysége és takaréksága mellett gyermekét tisztességes nevelésben részesíté, hogy majd később, önmagára hagyatva képes legyen megszerezni magának a mindennapi kenyeret. A kis árva nyolcz éves lehetett, mély gyász ruhában utazott, hisz édes anyját három nap előtt temette el.

Vézna gyermek volt, szépnek se lehetett mondani, de sötét bánatos szemében volt valami, mi

erélyre, elszántságra engedett következteini és a szemlélőben rokonszenvet ébresztett.

Most nagynénjéhez, anyja nővéréhez, Lady Tyrellhez utazott, kinek férje igen gazdag ember volt. Mikor a vonat az illető állomáson megállott, közép korú szőke nő, Powers asszony vette át a kis árvát, ki Lady Tyrellnél, mint házfelügyelőné volt alkalmazva. A kis Annát diszes kocsiba ültették és nénje lakására vitték.

— Isten hozott, kedves gyermekem! — kiáltá Tyrell Edith, a nagynéne, mikor a kis árva a kastélyba érkezett — Isten hozott! tedd magad kényelembe, házam most a te otthonod is, sajnálom, hogy most sokáig nem foglalkozhatom veled, a ház telve van vendégekkel, az őszi vadászatok vették kezdetüket, vendégeimet kell ellátnom és én e mellett igen jól mulatom magamat. Powers asszony fogja gondodat viselni és ez okból szobád is az övé mellett van.

A szavak után még egyszer megölelte kis unokahugát, ki okos szemével mintegy szemrehányólag végig tekintett nagynénje fényes öltözetén; Edith néne felfogta a jelentős pillanatot és nem csekély zavarban így szólt:

— Nem tudtam bizonyosan, hogy te ma megérkezel, kicsikém, azután azok a szabók oly lassan készülnek el a megrendelt ruhával, hogy a legjobb akarattal mellett sem ölthetem gyász ruhát, pedig a fekete szín igen jól illik arczomhoz és előnyösen emeli ki karsu termetemet. De most isten veled, kicsikém, ha vendégeink távoztak, felkereslek szobádban... A propos! a szegény jó mama bizonyosan sokat szenvedett, mielőtt meghalt, félt a haláltól? tudta-e, hogy meg kell hálnia? No ezt mind majd részletesen el kell beszélned, de most már megyek... és távozni készült, de e pillanatban észrevette férjét, ki az ablak mélyedésben állva sötét tekintetét vetett a kis árvára, és kit Anna is észrevette és ijedtségét alig bírta elrejteni.

— Igaz, te férjemet nem ismered, kissé mogorva természetű, de azért igen jó ember, kedvemért mindent megtesz, minden szeszélyemet kielégíti és én szeretem is őt.

E megjegyzés után Annát kezén fogta és férje elébe vitte, ki mogorván nézett a gyermekre és alig hallható hangon mondá neki az »Isten hozott« szavakat a szegény árvához.

Vajjon Edith néne képes lesz-e e e gyermek nevelését helyes irányban vezetni? fentebbi szavai után a szíves olvasóra bizzuk e kérdés megfajtását.

Edith férjével a fényes társalgó terembe távozott, a kis árva pedig kised szobájába vonult.

A napok teltek, egyik úgy, mint a másik a kis árva tanult és korához illő munkával foglalatoskodott. Egy napon így szólt nénjéhez:

— Tudja-e, nénikém, hogy szegény anyám kívánsága az volt, hogy kis vagyunkám kiképeztetésemre fordíttassék, hogy egykor mint nevelőné valami uriháznál alkalmazást nyerjek?

— Nevelőné?! egy Cape Carew és nevelőné?! mi jut eszedbe te balga gyermek?! Semmi se lesz abból, majd beadlak valami jó, híres intézetbe, hol születésed és rangodhoz illő nevelésben részesülsz, és

ha érett korra jutsz, magamhoz veszek, férjhez adlak, a hozományról majd gondoskodom én. Egy Cape Carew és nevelőnő?! szegény jó anyádnak néha igen furcsa eszméi voltak.

Edith néne jó szívű nő volt, a kis árvával igen jól bánt, egyedüli vágya: a szó rakozás volt; anyai gondok nem háborgatták, férje dús gazdag volt, minden legkisebb óhajtását kielégíthette és így csak is mulatni vágyott.

Egy őszi estén későn jött haza a szomszédból hol ebédelt, meghűtötte magát és az ágyat kellett őriznie.

Mikor a kis Anna nénjét akarta látni, azt mondták neki, nem mehet be hozzá néneje lázban fekszik beteg és óvakodnia kell minden fölindulástól. Utóbb mikor megengedték neki a bemenetet a szegény gyermek alig ismert jó Edith nénjére, a láz annyira elcsigázta, elváltoztatta a szép asszony arcát. Lord Tyrell nagy léptekkel járkált fel s alá a szobában és hangosan beszélt ön magával: »az orvosok nem tudnak semmit, egy egyszerű lázt sem képesek meggyógyítani, mit tudnak tehát? huzzák, halasztják a felgyógyulást, hogy annál több honorariumot kapjanak; gyalázat! és ily emberekre van bízva sokszor az ember élete!...« A kis árva a lord sötét arcától még jobban megijedt, mint a beteg néne sápadt vonásaitól.

Több napon át az egész család a legnagyobb aggodalomban élt féltették a jószívű nő életét; Edith néne egy reggel magához hívatta kis unoka hugát és reszkető hangon így szóla hozzá:

— Gyermekem, figyelj jól szavaimra, jövődről van szó.

Érzem, hogy napjaim meg vannak számlálva, gondoskodni kívánok rólad, mert azt semmi szín alatt meg nem engedhetem, hogy egy Cape Carew házról-házra járjon, hogy mint tanítónő, vagy nevelőnő keresse kenyerét. Mikor férjhez mentem, jó férjem bizonyos összeget biztosított számomra, melyről szabadon rendelkezhetem, ez összeg, valamint anyád után reád maradt kis tőke éppen elég lesz arra, hogy független életet biztosítson számodra. Irtam pár sort ez ügyben a közjegyzőnek, ki a szomszéd városkában lakik, itt van a levélke, vedd kezédhez s vezesd fel a közjegyzőt; ő majd holnap reggel el fog jönni s elintézem vele az ügyet. Most menj szobádba, kedves gyermekem, készülj el a sétára a közjegyzőhöz... ne hálálkodjál, semmi köszönet... menj, a beszéd kifárasztott.

Más nap csakugyan eljött a szomszéd városkából a közjegyző, de nem végezhetett semmit Edith néne nagyon rosszul lett, az orvosok minden izgatottságot eltiltottak; a nap szomorúan mult el. Harmadnapra nagy zaj támadt a házban, a cselédek fel és alá futkostak a folyósókon, a lépcsőkön; a kis árvát Powers asszony levezette néne szobájába, hol mély esenduralkodott, a ház asszonya nem élt többé! a kis árva térdre ereszkedett a függönyös halotti ágy előtt s némán, esendesen imádkozott.

A szomszéd szobában Lord Tyrell meghalt felesége íróasztala előtt ült és iratokat rendezgetett, mikor megtalálta azt, melyet — úgy látszik — keresett, zsebébe gyűrta azt, és a halotti szobába lépett, meglátván a kis árvát nyers hangon rákiáltott:

— Mit keres ön itt? gyermekek a gyermek-szobába valók; Powers asszony nagyon rosszul viseli gondját a reá bízott gyermeknek. Takarodjanak ki innen!...

Anna egész testében remegett, Powers asszony kezénél fogta a gyermeket és minden szó nélkül kivette a szobából. Szomorú napokat élt most a kis Anna, magára hagyatva ült kisdud szobájában, nem törődött vele senki, Powers asszony is nagyon el lévén foglalva a háztartás gondjaival, csak ritkán vette szemügyre a gyermeket. Így telt el vagy két hét a jószívű Edith néne halála után, mikor egy napon tudtára adta lord Tyrell, hogy készüljön utra, el kell hagynia a házat.

A közjegyző tett ugyan félnék észrevételeit Anna érdekében, de a lord csak azt felelte:

— Ha boldogult nőm akart volna valamit tenni unokahuga kedvéért, velem is közölte volna szándékát, én pedig nem tudok semmiről semmit, semmi közöm a gyermekhez.

Powers asszony elvitte a gyermeket Londonba ott elhelyezte egy nevelő-intézetbe és ezzel bezáródott a kis árva után a csendes otthon boldogsága, egy új élet ajtaja nyílt meg előtte.

II.

Anna a nevelő intézetben kezdetben jól érezte magát, tetszett neki a változatos élet, a sok leány csevegése felvidította őt. Az intézet jó hírnévnek örvendett. Anna gyermeki eszével is felfogta, hogy sokat kell tanulnia, sokat dolgoznia, hogy mindazon ismereteket elsajátítsa, melyekre utóbb nevelői pályáján szüksége leend.

Multak az évek, nem mondhatnók, hogy minden baj, minden kellemetlenség nélkül Annára nézve. A csintalan leányok észrevevén, hogy a szegény árvával senki se gondol, hogy nem védelmezi senki, minden az intézetben elkövetett csíny, mely miatt büntetéstől félhetett, Annára fogták, e miatt az intézet főnöknéje nem egyszer megdorgálta a szegény árvát és mint engedetlen, javíthatlant büntetéssel illette.

Néhány év múlva hogyan, hogyan nem, talán a közjegyző rendelkezése folytán Anna mint 14 éves leány Párisba került a Blairville kisasszonyok jó nevű intézetébe, hogy itt kiképeztetését betegezzé. Az intézet tulajdonosnők megszerették Annát, gondnal nevelték és mikor az intézetet el kellett hagynia, biztosították jóindulatukról, és hogy nálok mindenkor, minden körülmények között, bármely bajában szíves otthonra fog találni, ők mindig tárt karokkal fogják volt növendékeket fogadni.

(Folytatása következik.)

Az egyházi élet köréből.

A hercegeprimás jubileuma alkalmával kiadott diszümnek egy példányát igen fényes kötésben Boltizár és Mayer címzetes püspökök átnyújták Vanutelli nuntiusnak Ő Szentisége részére. Erre Boltizár püspök kezeihez a következő köszönő levél érkezett:

Méltóságos és Főtisztelendő Úr! Átadtam szentséges atyáknak azon mult hó 28-án kelt hódolatteljes sorokat, melyek Méltóságod és Ft. stagni püspök ur által irva mellékelve valának

azon munkához, mely az ottani érsek Ő Eminentijának nem rég fényesen ünnepelt áldozári jubilauma alkalmából adatott ki, azon czélból, hogy együtt legyen mind az, mit ő az egyház javára, a hívek lelki üdve érdekében létesített. Ő Szentsége e mesterileg készült művet igen szívesen fogadta és kiállításának díszét, valamint remek kötését nagyon megcsodálta. Jóakaró és hálás szívvel veré egyttal azon különös tisztelet és hódolat érzelmeit is, melyek az érintett levélben kifejezést nyertek. Ennél fogva Ő Szentsége parancsából méltóságodnak és az említett stagni püspöknek nagy köszönetet mondok, közölvén egyszersmind apostoli áldását, melyet ő Szentsége Méltóságoknak szíve egész teljéből méltóztatik küldeni. Hátra van, hogy bizonyítsam különös tiszteletem érzelmeit, melyek mellett minden jót és kedvezőt kíván Istentől Méltóságodnak alázatos szolgája Jacobini Lajos bíbornok. Róma 1886. nov. 8.

A pápa legújabb jegyzőke. A »L' Univers« párisi lap arról értesül Rómából, hogy a pápa újabb jegyzéket intézett a nuntiusokhoz, melyben utalás történik a pápa elviselhetetlen helyzetére, mivel az utóbbi időben számos ellenséges nyilatkozat és tüntetés történt a pápa ellen. »A szent atya személye — így szól a jegyzék — ama tüntetések által megsértetett, a vallás megbecsztelenített. A tüntetők azt követelték, hogy a garantia-törvény és az olasz alkotmányelső cikke, mely a kath. vallást állami vallásnak jelenti ki, törültsék. A pápa helyzete még elviselhetetlenebbé lesz az által, hogy az olasz kormány mintegy támogatja a tüntetéseket és szabadkezet enged az anarchistáknak, kik megtámadják a vallást és sértésekkel illetik a pápát.«

TÁRCZA.

A keleti kérdés egyszersmind vallási kérdés. *)

Gróf Apponyi Albert nem rég egy, választóíhoz intézett beszédében fölhitva a nemzet figyelmét, hogy a keleti kérdés felé forduljon, a honnan bennünket nagy veszély fenyeget.

A nemes gróf, mint politikus beszélt; e szempontból a veszélyt megbeszélés tárgyává tenni nem e helyre tartozik; mi itt a keleti kérdés fejlődésében a vallási veszélyt kívánjuk jelezni és terünkhöz képest röviden taglálni.

A keleti kérdés eredetét Photios szakadarságában kell keresnünk. Ez a szakadarság szakította Európát nyugatira és keletire. Ha a hatalmak versengése, egyenlensége folytán Bizanz nem szakadt volna el Romától, Photiusnak nem sikerült volna magához ragadni a népeket, melyek Konstantinápoly felé néheztek. Midőn Konstantin birodalmának székét áthelyezte a Bosphorus partjaira, Rómát átengedte ugyan a pápaságnak, de egyttal a görögökben megerősítette a Róma elleni döllyöt. A birodalom kettéválasztása Theodosius császár fiai alatt végleg elkészíté a tért az elszakadásra.

Photius még nem érte el szakadarságának teljes sikerét. Kelet még hosszú időn át híve maradt a római primatusnak. A catholicismus még meg tudta hódítani azon országokat, melyek a Volgától a Dunáig ma az orosz egyház járma alatt nyögnek. Azonban a XI. században a keresztény világ két táborra oszlott;

*) A »T á j é k o z ó « ft. szerkesztője szíves engedelméből közöljük e cikket, mely korszerűsége és jelessége által bizonyára érdekelni fogja t. olvasóinkat.

A szerkesztőség.

Cerularius konstantinápolyi patriárka teljessé tette a schismát. És ez vonta maga után a török uralmát Európában.

A szakadár császárok tették sikertelenné a keresztény fejedelmek által nagy hitbuzgósággal és nem kevesebb áldozatokkal megindított kereszties hadjáratokat. Nem csak vallásos, de mely politikai eszme is volt nem csupán a szent helyeket a hitetlenektől visszavívni, hanem egyszersmind a Bosphorus mentében egy a katolikus fejedelmek által állapítandó államot szervezni, a mely által a katolikus Európa uralhatta és talán le is győzhette volna a schismát. Nem sikerült. A rövid életű latin állam bukása után következett a protectoratus, melyet a latinokra nézve főként Franciaország gyakorolt. De bekövetkezett utóbb egyttal és mind nagyobb elterjedést nyert a muszka protectoratus Kelet schismaticus népeinek állítólagos védelmére. Pedig e protectoratushoz szerződésen alapuló joga nem volt.

A protectoratus kezdetben a szenthelyek védelmére terjedt ki. Okmányokkal lehetne bebizonyítani, hogy a Palesztina uraivá lett törökök a protectoratus jogait csak latinoknak adták. Hol voltak a muszák, midőn Európa keresztény népei a szent föld visszavívásáért véreket ontották?

Azonban a szakadárók jogukat arra alapítják, hogy szent Ilona, Konstantin anyja a szent sír egyházát alapította. De szent Ilona katolikus volt, elismerte a római püspök primatusát; a szent császárnét a latin egyház canonizálta. Az ő idejében nem létezett keleti schisma.

Oroszország, mint hatalom, Nagy Péter uralkodásával kezdődik. De Nagy Péter óta a muszka fejedelmek soha sem mondtak le a hódítás politikájáról. Folytonosan nyomást igyekeznek gyakorolni Konstantinápoly szultánjaira, hogy Kelet felé mindinkább terjeszkedhessék. Pedig vallási czimen ezen ugynevezett protectoratus gyakorlására semmi joga nincsen. Ki van mutatva hogy még a szenthelyek védelmét illetőleg is a szakadárók hamis okmányra alapították követelésüket. S azután is, mióta Nagy Péter az orosz egyház lelki fejevé lett, ezen egyházat synodus kormányozza, mely föltétlenül a csász hatalmától függ, míg a görög szakadárók függetlenítvén magukat mind a konstantinápolyi patriárkától, mind az orosz egyháztól, 1833 óta saját királyukat ismerik el lelki fejüknek.

Oroszországnak vallási tekintetből nincsen jogczime arra, hogy a keleti keresztények fölött ugynevezett protectoratusat gyakoroljon. Szintoly kevéssé van alapos jogczime arra a nemzetiség szempontjából, melyre szintén szeret hivatkozni.

Nem a nemzetiségek védelme vezeti Oroszországot keleti politikájában, hanem az adglomeratiók rendszere. Ismerjük Nagy Péter végrendeletét, mely a muszka csárok programját képezi. De talán egynémely olvasóink előtt nem lesz ismeretes, hogy már ma a kritika e hírhedt végrendeletet apocryphnak tartja, mely jóval Lengyelország felosztása és II. Katalinnak hódító krími hadjárata után készült. Akkor irták meg a muszka államférfiak az ugynevezett végrendeletet, midőn a sikerrel megkezdett hódítások után az lett a program, hogy Oroszország Európa, sőt a világ urává legyen.

Tartsunk rövid szemlét a muszka sikerein Keleten. 1774-ben II. Katalin alatt nyerte Oroszország Krímet és a Dnieper s Bug közti területet. 1792-ben a jassi-i békében Moldva- és Oláhország hoszpodárjai hatalomkörének szabályozása folytán protectoratusi jogot nyert a dunai tartományok fölött. 1812-ben a bukaresti békében Bessarabia birtokába jutott a Pruthig. 1829-ben a drinápolyi békében egyéb tartományok közt magához ragadta a Duna torkolatát. 1833-ban Mehemet-Ali föllázadása folytán Oroszország és a porta közt véd- és dacz-szövetség kötöttvén, ez

utóbbi orosz protectoratus alá adta magát. Kötelezte magát, hogy Oroszország bármely ellensége előtt elzárja a Dardanellákat. A krími háborúban megaláztatott ugyan, de már 1879-ben visszanyerte actio-szabadságát a Fekete-tengeren és a Dunán. Flottái újra megjelentek a Fekete-tengeren, erősségeit, kikötőit újra fölépíté. Nem sokára alkalmat talált protectoratusát a Balkán szlávjaira kiterjeszteni. A keresztények panaszt emeltek a törökök ellen. Oroszország vállalta magára Törökországot 1856-ki kötelezettségére figyelmeztetni. Következtek a lázangó bolgárok közti vérengzések, Törökország fegyveres föllépése folytán. 1877-ben következett be a török-muszka háború, melyben Törökország hősi ellenállás után letiportatott, és Oroszország a portára a san-stefanoi békét erőszakolta. Európa azonban közbenjárt és a keleti kérdés a hatalmasságok kezeibe tétetett le.

Az 1878-ki berlini szerződésben Bolgárországot autonóm és adófizető fejedelemségnek jelentették ki; Boszniát és Hercegovinát Ausztria-Magyarország katonailag vala megszállandó, Görögországnak megígérték határainak kiigazítását; Montenegro, Szerbia és Románia független államokká lettek; Cyprust Anglia kapta; Oroszország pedig Ardahan, Kars és Batum területeket.

Oroszország tehát, kivéve a krími háborút, a keleti válság minden phásisa alkalmával nyert.

»Két század óta, irá már harmincz év előtt Ostrowski Keresztély a híres lengyel történetíró, Oroszország megkettőztette területét, és egy század óta megháromszorozta a népesség számát. Hódításai, hatvan év óta, fölérnek mindazzal, mit ezen időszak előtt Európában bírt; Svédországtól többet elvett, mint a mennyi ezen országnak maradt; a tatároktól elvett tartományok akkora területet képeznek, mint európai Törökország, Görög-, Olasz- és Spanyolország együttesen; a Törökországtól elhódított terület nagyobb, mint Poroszország; ázsiai Törökországból elfoglalt annyit, mint a mekkora területet képeznek Németország kis államai összesen; Perzsiában tett hódításai akkora térre terjednek, mint egész Anglia; a Lengyelországból Oroszországhoz csatolt részek pedig fölérnek az osztrák-birodalom területével.«

Oroszország népessége, mely a XVII. század végén 16 millióból állott, ma 76 milliót tesz.

S a »beteg embernek« fő, majdnem kizárólagos örökösé kíván lenni. Az európai diplomácia ezt meg óhajtáná akadályozni; de tehetetlen. Az időben, midőn a katolikus Franciaország Keleten tekintélyvel imponált, a muszka hatalom benne a legerélyesebb ellenállóra talált. X. Károly francia király alatt bár Francia- és Oroszország barátságos lábón álltak egymással, a párisi kormány így nyilatkozott:

»A török birodalom föloszlása a dolgok új rendét vonná maga után; vagy megtartja Oroszország a romokat, mint zsákmányát, vagy meg kell a hatalmaknak egyezniök arra nézve, hogy ott új keresztény állam keletkezzék. Az első eset kétségtelenül megengedhetlen. Oroszország nem gondolhat Konstantinápoly elfoglalására anélkül, hogy az összes európai hatalmak háborúját ne idézze föl maga ellen: de különben is tekintetbe fogja venni, hogy hatalmának központjától annyira távol nyugtalanítaná a többi államokat, anélkül, hogy saját erejét valóban növelje. Nem marad tehát egyéb hátra, mint keresztény állam alkotása, egyetértésben a hatalmakkal s oly intézkedésekkel, melyek alkalmasak a nyugtalanságokat lecsillapítani, és megfelelnek a különféle udvarok érdekeinek és követeléseinek.«

S aminő prestige-gel bírt akkor Franciaország, szívvő lehetett volna a keleti kérdésben. A forradalom azonban csakhamar megbénítá a francia befolyást. S Oroszország akkor Angliával kívánt volna a »beteg ember« örökségén osztozkodni.

Az ötvenes évek elején Miklós czár alatt a muszka kormány Törökország felosztására nézve az angol kormánynak bizalmas közléseket tett. Anglia az ajánlatot visszautasította, sőt azt nyilvánossá tette. Ekkor Sándor czár III. Napoleonnal kezdett egyezkedni. Ez egyezkedésben újra érvényesült volna a francia befolyás. Főpontjai, hogy amennyire csak lehetséges, tartassék meg a török birodalom, s mindakét szerződő hatalom örökösök a fölött, hogy valamely harmadik hatalom török tartományt el ne foglaljon. Ha pedig a török birodalomra döntő válság következne be, a szerződő felek előmozdítják a különféle keleti nemzetségek függetlenségét, mindenik saját ethnographiai határaitra utaltatván; e népek közt aztán szövetségi kapocs hozatnék létre; Konstantinápoly szabad várossá lenne és egyszersmind székhelye a szövetséges kormánynak.

E terv szerint a szövetséges államok központját Görögország képezné vagy úgy, hogy a görög birodalom helyreállítatván, fővárosul Konstantinápolyt bírná, — vagy ez szabad város maradván, a balkáni conföderatio kiegészítő részét képezné. Csakhogy ezzel még mindig a schisma maradna fölényben, és réánk nézve sokkal kedvezőbb megoldás lenne az, melyet De Maistre gróf contemplált, aki szerint a keleti kérdés igazán csak akkor fog megoldatni, midőn Európai népei, Kelet és Nyugat katolikus népei az unio Te-Deumját fogják énekelni a Zsófia-templomban Konstantinápolyban.

Azonban a mai viszonyok csakis Oroszország keleti politikájának kedveznek. Amit már Katalin czárné czélul tűzött ki magának, hogy legkésőbbben 1791-ben a keresztet kitözi a Zsófia-templom kupolájára, azt az orosz politika azóta állandón valószínű törekszik. S Európa tétlensége ezt neki megkönnyíti. Főként pedig elősegíti a Francia- és Németország közti feszültség.

E sajnálatos viszonyok teszik Oroszországot keleti politikájában rendkívül merészszé. A Balkán-félszigeten úgy intézkedik, mintha ott ő, és egyedül ő volna az ur. Oroszország előhaladása nagy veszély a civilizált Európára, — és hozzátehetjük mi: nagy veszély a katholicismusra nézve.

Oroszország eljárása a katholicismus iránt saját birodalmában elég világosan tudatja velünk, hogy az ő uralma alatt minő sors várna a katholicismusra Keleten. Vérrel, száműzetéssel terjesztené a schismát, úgy mint most otthon. Ha időnkint kötne is a pápával concordatumot, azt sem tartaná meg, mint meg nem tartja jelenleg. A katholicismus terjesztése könnyebb a legvadabb vidékeken, mint Oroszországban. Nem is említjük hogy ha az oroszok lábukat megvetnék a Balkánban és Konstantinápolyban, az osztrák-magyar birodalom fennállása is nagyon kérdésessé válnék.

A közös veszély Európát talán közelebb fogja egymáshoz hozni. Ha Anglia ismét több tevékenységet fejtene ki, és Franciaország nem csupán Elzászra, de a civilizált Európa közös érdekeire és egyszersmind a francia-keleti fényes tradíciókra is gondolna, Oroszországot Keleten meg lehetne állítani. De be fog-e ezen egyetértés következni? Némely jelek biztatnak; de még mindig sok a sötét pont, melyeket a muszka hatalom sietni fog saját előnyére fölhasználni.

RÖVID HIREK.

* **A királyné nevenapja** alkalmából ünnepélyes isteni tisztelt tartatott a budavári helyőrségi templomban. A szent misét Haynald Lajos kalocsai érsek-bibornok mondotta fényes segédlettel. Jelen voltak a miniszterek közül: Kálnoky, Szapáry, Trefort, Bedekovich; képviselve voltak a kir. Curia, a hadtestparancsnokság, a főváros testülete, a consulok stb.

* **Simor János hercegprimás** legújabb nagylelkű alapítványai. Az összes lapok magasztalva közlik a hercegprimás legújabb mintegy 51 ezer frtra menő alapítványait, és pedig: 1. huszezer (20.000) frtot küldött Budapest főváros főpolgármesteréhez négy alapítványi helyre a vakok intézetében budapesti szegény vak gyermekek számára; 2. tizezer (10.000) forintot a Magyar Irók Segélyegyletének; 3. tizezer (10.000) forintot a lévai katolikus főgimnázium fenntartására Léva városának polgármesteréhez; 4. tizezer (10.000) frtot a győri árvaházra, győri illetőségű árvák ellátására; 5. a budapesti szegények számára nyolczszáz (800) forintot a Sz.-Vincze-egyletnek. Ezenkívül a hercegprimás 300 frtot adományozott a trsztenai tápintézetnek. Ha ehhez hozzávesszük a jubilaum napjaiban Esztergomnak adott harmincezer és a Székesfehérvárnak adott 22.000 frtot, százháromezer és száz frt áll elő, mint Simor János bibornokhercegprimás jubiláris alapítványa. Közel négy millió frt volt eddig kimutatva azon áldozatok összegeül, melyekkel a nagy egyházfejedelem aranymiséje napjáig magát már halhatatlanná tette. A legújabb 103.100 frttal nem csak betelt a négy millió forint, hanem szerencsésen belement kegyelmes főpásztorunk az ötödik millióba, a mire a magyar katolicizmus kilencz-százados történetében példát hasztalan keresünk.

* **Templomégés.** New-yorki lapok jelentik, hogy Pittsburyban, mult vasárnap — nov. 14-én — leégett a pompás székesegyház, és a benne lévő hívek csak nehezen menekülhettek. A catastrophiát gázrobbanás idézte elő. A kár több millió forintra rúg.

* **Báthory István ünnep.** A híres lengyel király halálának 300 éves évfordulóját decz. 12-én Krakóban, Lembergben s más városokban nagy ünnepélyességgel készülnek megülni. Budapesten az egyetemi ifjuság körében mozgalom indult meg az emléknapp megünneplésére; úgy szintén a kolosvári egyetem ifjusága elhatározta, hogy a napot megünneplik, hisz Báthory István Erdélynek is híres fejedelme volt.

* **„Augusz-intézet.”** A nemrég elhunyt Augusz Imre, báró, az Augusz-család utolsó sarja, fél millióra menő vagyonát emberbaráti czélra Szegzárd városának hagyta. A most kihirdetett végrendelet szerint, a nemeskeblű ifju két czélt tűzött ki: szeretetház alapítását, melybe felekezeti különbség nélkül veendők föl a fiu- s leányárvák; s egy muzeum berendezését, melyben műtárgyakat, könyveket, valamint az összes tudományos és műbecscsel bíró tárgyakat kell összegyűjteni. Mindkettőnek helyeül a családi házat jelöli ki, melynek kapuja fölé kell írni az »Augusz-intézet« címét, hogy ez által megörökítsék a vagyonszerző ősök neve. A muzeum nyilvános lesz; hetenként kétszer a nagyközönség is megnézheti s a muzeumőr, kinek egyetemet végzett, családos és élemedettebb férfiúnak kell lennie, vasárnaponként ingyenes előadásokat köteles tartani az erkölestamból és gazdálkodástamból. Apróbb tárgyait, emlékeit s irományait az elhunyt édes anyjának s nővérének, Sigray Fülöp grófnénak hagyományozta. Nővére gyermekeinek azon kívül egy-egy értékes ékszert hagyott, családi emlék gyanánt. A többi ékszert s aranyeműt, a mennyiben különös műbecscsel nem bírnak, el kell adni s az összeget az alapítványhoz csatolni. Végül még az öreg dajkáról emlékezik meg a végrendelező. Élethossziglan tisztességes ellátást, két unokájának pedig négy-négy ezer frtot hagyományozott. Hogy a nemes lélek végkivánsága teljesülhet, abban nagy része van az édes anyának: özv. Augusz Antal báróné urnőnek, a ki a jótékony cél érdekében lemondott örökösödési igényeiről, csupán azt kötötte ki, hogy ha két apacza-leánya kilépne a szerzetből, két-kétezer frt évjáradékot kapjon. A végrendelet pedig azt ajánlja, hogy a létesítendő intézet azonnal vegye át az egész alapítványt, szerződésileg bizto-

sítva az öreg bárónénak akkora évjáradékot, a melyből gond nélkül megélhet.

* **Egy trónörökös ajándékai.** E hó 11-én ünnepelte meg a római udvar Viktor Emánuel trónörökös tizenhetedik születésnapját. A számos ajándék között, melyet a trónörökös ez alkalommal kapott, van egy gyönyörű vadászfegyver-gyűjtemény; Umberto király ajándéka; Margherita királyné menyasszonyi nyaklánczának legszebb gyöngyeiből csináltatott inggombokat fia számára. A szász király Dante műveit küldte unokaöccsének, János szász király, az ismert műfordító fordításában gyönyörű kötetben; a génovai hercegnő egy antik szekrényével lepte meg a trónörökösöt, mely tele van kamrákkal; az aostai herceg egy teljesen felkantározott lovat ajándékozott, Robilant hercegnő pedig, a volt bécsi követ és mostani miniszterelnök neje, egy szép albummal kedveskedett, a melybe Bécs látképei vannak foglalva. A herceg katona-iskolai kollégái szintén megemlékeztek a trónörökös születésnapjáról és egy zenélő albumot nyújtotta át, mely a kinyitáskor az olasz néphimnust játsza, az albumban pedig a herceg társainak fényképei vannak.

IRODALOM.

— Megjelent a „Havi Közlöny” novemberi füzete változatos, érdekes tartalommal. Simor János hgerprimás jubilaumára vonatkozólag van benne egy »Üdvözlő dal« és »Az ünnepély leírása; azután az »Urjövete« vasárnapjainak jelentőségéről szóló igen szép értekezés; folytatja és befejezi »a holtak elégetéséről« szóló érdekes cikksorozat. A jeles folyóirat immár a kilenczedik évfolyamot nem sokára befejezi, már e körülmény is eléggé tanuskodik hasznossága mellett. Ajánljuk t. olvasóink figyelmébe. Előfizetési ára egész évre 4 frt.

— Előfizetési felhívás. Az öreg plebános levelei, melyek a „Havi Közlöny” első négy évfolyamában jelentek meg, nemcsak nagy népszerűségre emelkedtek a t. olvasó közönségnél, hanem sokan igen kívánatosnak tartják, hogy egybegyűjtve egy kötetben is kaphatók, s így azok által is megszerezhetők legyenek, kik e folyóirat régi évfolyamait nem bírják. Az öreg plebános levelei, a lelkipásztori élet humorának e gyűjteménye, még nem vesztették el hajdani népszerűségüket és hogy nem végzek hálátlan munkát, ha most egy új teljes kiadás által, melyben az összes, számszerint 45. levelek befoglaltatnak, e gyűjteményt hozzáférhetővé teszem mind az újabb nemzedékre nézve, mely azt nem ismeri, mind a régre nézve, mely régi kedves ismerősét fogja üdvözölni benne. E reményben előfizetést nyitok. Az öreg plebános leveleink teljes kiadására, mely mintegy 18—20 íven, díszes kiadásban fog megjelenni. Előfizetési ára 2 frt. Megrendelhető megfelelő számú intentio elvállalása által is. Az előfizetési pénzeket kérem hozzám címezni. Meg fog jelenni e könyv ez év december havában a karácsonyi szent ünnepek előtt. Uj-Pécs, 1886. október 15. Tokody Ödön újpesti plebános.

— Előfizetési felhívás „Gróf Dessewffy Aurél összes műveire.” A negyvenes évek kezdetén kifejlett politikai küzdelmek egyik legkiválóbb alakjának, gróf Dessewffy Aurélnak összes irodalmi műveit teljes gyűjteményben mind maig nélküli irodalmunk. Kora közpályán szereplő férfai között a legelső helyek egyikét vívta ki magának nem születési előjogaival, hanem fényes tehetségével, melylyel párthiveinek és ellenfeleinek egyaránt imponált. Mint tehetséges ifjú, korán magára vonta a kormánykörök figyelmét, férfi kora kezdetén országgyűlési pártvezér lett, erős csatákat vívott legnagyobb államférfiainkkal, helyét erősen

Folytatása a mellékleten :

megállta mind a szószéken, mind a sajtóban, amott a kitünő rögtönző hírére jutott, emitt első rangú publicistává lett, a kinek hírlap cikkei stílus tekintetében a legszabatosabban irt irodalmi művek sorába helyezhetők.

Meggyőződés, hogy jó szolgálatot teszek irodalom-kezelő közönségünknek, midőn a jeles államférfi és publicista összes műveit közrebocsátom. A gyűjteményt Dr. Ferenczy József rendezte sajtó alá, ki évek óta foglalkozik a Dessewffy-levéltár tanulmányozásával. A gyűjtemény magában foglalja gróf Dessewffy Aurélnak minden meglevő művét a következő beosztás szerint: I. Publicistai dolgozatok. II. Országgyűlési munkálatok. III. Országgyűlési beszédek. IV. Vegyes dolgozatok. V. Ifjutori dolgozatok. Bevezetésül Dessewffy arcképe és életrajza, záróképek az egyes művekhez irt felvilágosító jegyzetek járulnak a 32—35 nagy négyrétfi ívből álló kötetbe. A mű sajtó alatt van s lehetőleg 1887-ik évi januárban fog megjelenni, előfizetési ára füzve 3 frt, kötve 4 frt. Megrendelhető minden hazai könyvárusnál vagy saját kiadóhivatalomban. Budapest, 1886. október hóban. Méhner Vilmos könyvkiadó IV. kerület, Papnövelde utca 8. sz.

Társulati Értesítő.

KIMUTATÁS

a Szt.-István-Társulat igazgatóságához beküldött pénzekről.

	frt. kr.
Sullay István, Bogács	15 75
Kóhn András, Villány	3 15
Szaky János, N.-Mánya	25 20
Bartalos János, A.-Szepsi	3 15
Holdházy János apátkanonok alapító díja	105 —
Néh. Bugyics János hagyománya	83 —
Kóhn András, Villány	15 75
Rutthardt Pál, P.-Sz.-Tornyó	6 30
Néh. Pauer György, Bpest, hagyománya	20 —
Hungréder György, F.-Vissó	3 15
Kanter Károly, Bpest	3 15
Horváth Lajos, Kapuvár	76 70

Markovics János, Nyitra	41 kr.
Hanny Gábor, Szegzárd	44 80
Cser Vendel, Acs	44 10
Beli János, Bpest, — Braunsteiner Gusztáv, Bpest, — Gresló Ernő, Bpest, — Gervay Mihály, Bpest, — Horn János, Bpest, — Hirschler Henrik, Bpest, — Király József, Bpest, — Singhoffler Agoston, Bpest, — Sibelka János, Bpest, — Szedlacsó Kálmán, Bpest, — Tillmann Lajos, Bpest, — dr. Wekerle Sándor, Bpest, egyenként	107 10
Kisfaludy Zsigmond, Illésháza	3 15
Kummandinger Kálmán, Köröshegy	24 05
Fischer Agoston, Bpest	3 15
Vavrek Rikárd, Jaszovár	3 15
Gehring Fülöp, Somberek	50 40
Jámbor Mihály, Hajdú-Sámson	40 95
Lassú Lajos, M.-Sár	3 15
Dr. Piszter Imre, Zirc	31 50
Feld Antal, Polgárdi	15 75
Szvacina György, Heréd	28 13
Gáll Elek, Sz.-Régen	3 12
	3 —

HIRDETÉSEK.

Az EQUITABLE

életbiztosító-társaság New-Yorkban
alapított 1859-ben.

Biztosítási tőke 1884. december 31-én 788,993,384 o. é. frt
a társaság vagyona > > 148,312,010 o. é. frt
nyereménytartalék > > 26,733,223 o. é. frt
az 1884-ben kötött új biztosítások
összege 216,436,495 o. é. frt
az egész nyereséget a biztosítottak közt osztatik szét.
Minden kötvény három év múlva megtámadhatlanná
9—12 válik. 1392

Magyarországi vezérképviselőség
Budapest, VI. Andácssy-ut 12.

SZABÓ JÓZSEF és TÁRSAI

1—10

BUDAPESTI ASZTALOS-TÁRSASÁG

Budapest, József-tér 1. és fürdő-utca 5. (sarokház) a „virágoskor”
az vendéglővel egy házban.

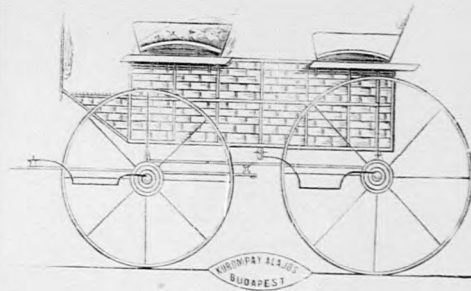
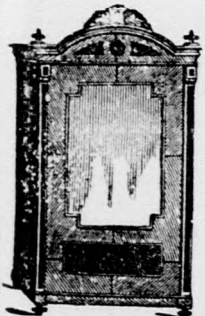
Bátorokunk raktárunk asztalos- és kárpitos-butor készletét a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig, úgy szalon-, ebédlő-, háló- és irti szobák berendezésére dió- és tölgyfából, u. m. fekete (Boule) berakott munkákban, mint nemkülönb a legdiszesebb kor- és divatszerűbb szalon ükészletekben (garniturok) atlasz, brocat, séyem, pluche (bársony), creppe, jute és rips szövetekkel, továbbá ottomane, diván és más ülő és egyéb a házi berendezéshez szükséges butorokban, szilárdság jótállása mellett a legjobban ajánlani.

Árusítunk készpénzfizetés mellett:

2 chiffon fényezett diófa, egy ajtaju	32 frt.
2 chiffon fényezett diófa, kettős nyílással	40 »
2 ág fényezett diófa,	24 »
1 széthuzható asztal fényezett diófa, 4 betéttel	16 »
1 írő asztal fényezett diófa	14 »
1 pamlag 4 kis, 2 nagy zsöllyesék jutakelméből	70 »
1 » 4 » 2 » » crep	85 »
1 » 4 » 2 » » ripszelméből	75 »
1 » 4 » 2 » » selyemelméből	115 »
1 » 6 szék ripsz vagy jutakelméből	40 »
1 ottomane ripsz vagy jutakelméből	30 »

Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk. — Védői megrendelések 10%-nyi felpénz mellett teljesítenek. — A butor jóságáért kezeskednek az asztalosmesterek.

3—3

Szabadalmazott szerkezetű ruganyos kocsik,

melyek játéka és tartóssága az eddig használatba lévőket jóval fölülmulja, öt évi jótállás mellett jutányos áron kaphatók a föltaláló

KOROMPAY ALAJOS

kocsi-gyártónal.

Budapest, kerepesi-ut 34. szám.

A kocsik megpróbálhatók. 4—10

Házisükségeitek és fehérművarráshoz,
valamint 75-12
szabók, cipészek,
nyereggyártók, kalaposok, kárposok stb.
számára.

Az **EREDETI SINGER VARRÓGÉPEK,**
minden más gyártmány előtt künnek
mechanismus tökéletessége, egyszerű szerkezet,
könnyű kezelés, fölfülmulhatlan munkaképesség és
nagy tartósság által.

NEIDLINGER G. váci-utca 26. sz.

HILZER PÉTER cs. k. udvari harang- és érczöntődeje Bécsujhelyben

ajánlja magát harangok és harmonikus harangozások megrendésére bármely nagyságban és hangnemben. Az előre meghatározott hang vagy egy egész össz-harangozásnak harmoniai accordjáért valamint az ércz jószágáért jótállást vállal.

A harangok kovácsolt vasból készült cs. kir. kizárólagosan szab. sisakokkal szereltetnek föl. Harangállványok a legjobb szerkezetű kovácsolt vasból olcsón készítettnek. Megrendelések gyorsan és igen jutányosan intéztetnek el, igen előnyös fizetési feltételek mellett.

Harmonikus oltár-harangok erős hangu csendgökökkel:
Alpakkából: 4 haranggal 14 frt. 3 haranggal 11 frt. Rézből: 4 haranggal 10 frt. 3 haranggal 8 frt.

Harmonikus sekrestye-harangok 4 csendgövel s diszített, vertvasból készített, kerettel 25 frt.

Kitüntetések. Az 1873. bécsi világi kiállításán két haladási éremmel a bécsi fogadalmi templom számára öntött 240 mázsányi harangokért. Az 1880. bécsi iparkiadállításán arany éremmel.

Alapított 1838-ban. Készített 4151 harangot 1.127.700 kilogramm súlyban.

Ezekből 31 templom számára Bécsben 83 harangot, összesen 80,069 kilo és 2 óraharangot az új városház számára 3345 kilogr. súlyban. (11-12)

Önvilágító feszületek művészies kiállításban és csodálatra méltó látomány.

Ezen legelőször általam már évek előtt forgalomba hozott feszületek, újonnan feltalált és kizárólagosan szabadalmazott

éjjel világító jegeczszinnel (Krystall) festve, általános elismerésben részesültek, minthogy ezek valódi dísz tárgyak minden szobában, ennél fogva azok mindenkinek legjobban ajánlhatók. Fényes világító erő- és tartósságért kezeség vállaltatik. Ára darabonként frt. 2.50, finomabb forint 3.75, legfinomabb kivitelben állvánnyal 5 forint.

Egyedül csakis közvetlenül megrendelhető

Klingl R. Bécs

I. Tegethofstrasse Nr. 3.

villanyos természetű készülékek és gépek raktára.

Katalogus kivonat ingyen.

4-5

Brünni kelme egy elegáns őszi vagy téli ÖLTÖNYRE

3.10 méter hosszú darabokban, teljesen elégséges egy férfi öltönyre, a finom frt 4.80, a legfinomabb frt 7.75, a legeslegfinomabb frt 10.50

VALÓDI GYAPJUKELME

Palmerston és Boy téli kabátokra méterje 2.50-5 frt. Loden frt 2.25-3 frt. Női posztó méterje frt 1.25-1.61, frt 2.50-ig, küldi bárhova postautánvétellel a következő ún. posztógyári raktár

SIEGEL-IMHOF

Brünn, Ferdinandstrasse 10.

Nyilatkozat. A fenti cég kelmei tartós és izléses készítés által különösen künnek. A cég ismert lelkiismeretessége és tekintélyes versenyképessége az iránt is kezeskedik, hogy csak a legjobb áru a kiválasztott minta szerint szállítatik. Kívánatra a fenti raktár küld mintákat ingyen és bérmentve. 7-10

Kincsem-sorsjegyek

á 1 frt

11 sorsjegy 10 frt csak

Főnyeremény készpénzben!
50.000 frt

10.000 frt, 5000 frt 20% lev. | 4788 pénznyeremény

A magyar lovar-egylet

sorsjegy-irodája: Budapest, váci-utca 6. szám.

Sorsjegyek még kaphatók:

Waizenkorn K. és fiai, V. Dorottya utca 3. sz.

Fuchs H., V. Dorottya-utca 9. sz.

Baronyi és Gomperz, V. Ferencz József-tér 5. sz.

4-8

Kiadja a Szent-István-Társulat (Lövész-utca 13-dik szám.) — Felelős szerkesztő: **Kürucz Antal.** Társ-szerkesztő: **Hummer Nándor.**

Budapest, 1886. Nyomatott az Athenaeum r. társ. könyvnyomdájában. (Ferencz-teret Athenaeum-épület.)